

Table of Contents

1. Activities (academic & other)	1
2. PhD Projects & Supervision	2
3. Publications	3
4. Interviews	10
3. Key Note Speeches	12
7. Presentations	14
8. Other outreach	22

1. Activities (academic & other)

Professor of Military Law of Cyber Operations and Cyber Security, University of Amsterdam (1-11-2014-present)

Chair of the ‘begeleidingscommissie’ voor het WODC onderzoek “Investeren in cyber security”, ministerie van Veiligheid & Justitie (Nov 2014-2015).

Chair Strategic Research Orientation (SRO) *Cyber Security & Cyber Warfare*, Netherlands Defence Academy, Faculty of Military Sciences (2013-present).

Member of the Board of Advisors to the Editorial Board of the *Yearbook of International Humanitarian Law* (2012-present).

Member of International Law Association’s Study Group *Conduct of Hostilities under International Humanitarian Law: Challenges from 21st Century Warfare* (2012-present).

Member of International Law Association’s Study Group on *Cyber Security, Terrorism and International Law* (2014-present).

Member of the Programme Committee International Cyber Conference ‘CyCON’ (Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence, Tallinn)(2013-present).

Deputy chair of the research group *Law of Armed Conflict & Peace Operations* (LACPO) (UU, UvA, Asser, UL, NLDA).

Member of the Working Group *Offensive Cyber Operations &*, NL MoD (2012-present).

Member of the Working Group *Defence Cyber Strategy-2*, NL MoD (2014-present).

Member of the Editorial Board of the *Militaire Spectator* (2004-present)

2. PhD Projects & Supervision

Drs. Peter Neuteboom MPA,
Beyond Borders - The Role of the NL Army in Public Security during Crisis Management
Operations,
Buitenpromotie Tilburg University (3-11-2014)
Promotor Prof J. Soeters
Copromotor: Ducheine

Mr. drs. Bart van den Bosch
Oorlogsrechtelijke regels voor militaire cyberoperations onder de drempel van 'aanvallen' ex.
Art. 49 Eerste Aanvullende Protocol (1977) bij de Geneefse Conventies (1949),
Buitenpromotie UvA
Promotor Prof. T. Gill
Copromotor: Ducheine
2013-2018

Mr. Magchiel Dierckx
Inlichtingen en het digitale domein,
Buitenpromotie VU
Promotor Prof. A. Lodder & Ducheine
(gestart 2012, tijdelijk stilgezet wegens uitzending, herstart 2015))

Jelle van Haaster, LL.M.
On Cyber – On Fighting Power in Cyberspace – Operationalising Effectiveness & Legitimacy,
buitenpromotie UvA
(AIO toegekend Koninklijke Landmacht, projectvoorstel/SRO Cyber Ducheine)
Copromotor: Ducheine & Osinga
Promotor: Tbd.
2013-2017

Mark Roorda, LL.M.,
Targeting & Unmanned Vehicles – Legal, Operational & Technical Perspectives,
buitenpromotie UvA
(Fonds toegekend TNO, projectvoorstel targeting Osinga & Ducheine)(overgenomen TFC)
Promotor: Prof. T. Gill
Copromotor: Ducheine & Osinga
Begeleiding TNO: Ir. Pieter Elands
2014-2017

Merel Ekelhof, LL.M.
Meaningful human control
(fonds: Min BuZa en MinDef-Commando Luchtstrijdkrachten)
Promotor: Prof. T. Gill
Copromotor: Ducheine
2015-2019

AIO-3,
Matching cyber capabilities & institutional roles in cybersecurity,
buitenpromotie UvA
(Fonds toegekend TNO, projectvoorstel/SRO Cyber Ducheine)

2014-2018

Begeleiding: Ducheine (UvA)

AIO-4,

Modelling and Assessing Effects of Cyber Operations, resulting in Collateral Damage Assessment,

TuD/Universiteit Twente,

(Fonds toegekend TNO, projectvoorstel/SRO Cyber Ducheine)

Begeleiding: Prof Jan van den Berg (TuD), Prof. Pieter Hartel (UT/TNO), Ducheine.

2015-2019

Lid promotiecommissie mr. J.E.D. Voetelink, *'Status of Forces': Strafrechtsmacht over militairen vanuit internationaalrechtelijk & militair-operationeel perspectief*, University of Amsterdam, 20-9-2012.

Lid promotiecommissie Mw. Kinga Tibori Szabó, *Anticipatory Action in Self-Defence, The Law of Self-Defence – Past Present and Future*, University of Amsterdam, 24-11-2010

3. Publications

Forthcoming

'Military Cyber Operations', in Terry D. Gill & Dieter Fleck (Eds.), *Handbook of the International Law of Military Operations* (2nd ed.): Oxford University Press (Accepted, 2015 Forthcoming).

P.A.L. Ducheine, M.N. Schmitt & F.P.B. Osinga (Eds.), *Targeting: Challenges of Modern Warfare*, co-production NLDA & US Naval War College, The Hague: TMC Asser Press - Springer (2015 Forthcoming).

'Non-Kinetic Capabilities: Complementing the Kinetic Prevalence to Targeting' in: Ducheine, Schmitt & Osinga (eds.), *Targeting: Challenges of Modern Warfare*, (Forthcoming 2015).

<http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2474091>.

E. Muller, J.M.J. Bosch, I.M. de Jong & P.A.L. Ducheine (eds.), *Krijgsmacht*, Deventer: Kluwer (Forthcoming 2e en herziene druk, 2015)

P. Ducheine & G. Walgemoed, 'Juridische aspecten van de Krijgsmacht (twee hoofdstukken), in: Muller, Bosch, de Jong & Ducheine (Eds.) (Forthcoming 2e en herziene druk, 2015)

'Defensie in het digitale domein', in: Muller, Bosch, de Jong & Ducheine (Eds.) (Forthcoming 2e en herziene druk, 2015)

2015

1. 'The Notion of Cyber Operations', in: N. Tsagourias & R. Buchan, *Research Handbook on International Law and Cyber Space*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2015, p. 211-232.
2. *Zes noties over digitale oorlogvoering*, Magazine nationale veiligheid en crisisbeheersing 2015-02, pp. 14-16, via <https://www.nctv.nl/Images/magazine-nationale-veiligheid-en-crisisbeheersing-2015-2-interactief_tcm126-591773.pdf?cp=126&cs=73791>

3. 'Non-Kinetic Capabilities: Complementing the Kinetic Prevalence to Targeting', at SSRN <http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2474091>.
4. P.A.L. Ducheine & K.L. Arnold, 'Besluitvorming bij cyberoperaties', in: *Militaire Spectator* 2015-2, pp. 56-70, via <<http://www.militairespectator.nl/thema/recht-cyberoperations/artikel/besluitvorming-bij-cyberoperaties>>

2014

Non-Kinetic Capabilities: Complementing the Kinetic Prevalence to Targeting (working paper), via http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2474091.

P.A.L. Ducheine & G.L.C. van den Bosch (2014), 'Staatsrecht en krijgsmacht', in: M.D. Fink (red.) *Inleiding Militair Recht*, NLDA-Faculteit Militaire Wetenschappen, ISBN 9789088920554, pp. 11-28 (Hoofdstuk 2).

P.A.L. Ducheine (2014), 'Staatsrecht en krijgsmacht', in: M.D. Fink (red.) *Inleiding Militair Recht*, NLDA-Faculteit Militaire Wetenschappen, ISBN 9789088920554, pp. 39-54 (Hoofdstuk 4).

P. Ducheine & Frans Osinga, '(On)Duidelijkheid bij Drones', 68 *Internationale Spectator* 2014-9, pp. 41-43.

P. Ducheine & J. van Haaster (2014), 'Fighting Power, Targeting and Cyber Operations', in: P. Brangetti, M. Maybaum, J. Stinissen, (Eds.), *Proceedings of the 6th International Conference on Cyber Conflict*, 2014, Tallinn: CCDCOE, pp. 303-328.

P.A.L. Ducheine & J. van Haaster, *Fighting Power, Targeting and Cyber Operations* (working paper), via: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2392373##

2013

Terry D. Gill and Paul A.L. Ducheine, 'Anticipatory Self-Defense in Cyber Context', in: Y. Dinstein & F. Domb (eds.), *Israel Yearbook on Human Rights*, Volume 43 (2013), pp. 81-110. (reprint 'Anticipatory Self-Defence in Cyber Warfare', in: M. Schmitt (Ed.), *Cyber War and International Law*, 89 *International Law Studies* 2012, <[www.usnwc.edu/Publications/International-Law-Studies-\(1\).aspx](http://www.usnwc.edu/Publications/International-Law-Studies-(1).aspx)>).

Paul Ducheine & Jelle van Haaster, 'Cyber-operaties en militair vermogen', in: *Militaire Spectator*, 2013, vol. 182, nr. 09, pp. 368-387.

P. Ducheine & F. Osinga, 'Gebruik van drones kan wel degelijk nut hebben - Critici verwarren taken hier met ervaring in Pakistan', opiniestuk in: *NRC Handelsblad*, 25-3-2013.

T.D. Gill, P.A.L. Ducheine, J.F.H. Boddens Hosang & C. Marchand, 'Report on the The Role of Self-Defence in Multinational Operations', in: S. Horvat & M. Benatar (eds), *Recueil International Society for Military Law and the Law of War, Congress Proceedings of the 19th International Congress on the Legal Interoperability and Ensuring Observance of the Law Applicable in Multinational Deployments*, Bruxelles, pp. 121-171.

P. Duchaine, 'Effectiviteit, legitimiteit en verantwoordelijkheid', in: A. Wagemaker & F. van Nijnatten, *Minuutschoten – Liber Amicorum voor Hans Bosch*, pp. 25-28.

P.A.L. Duchaine, 'Legal Framework for Military Cyber Operations'. In: *Militair Rechtelijke Tijdschrift*, 2013, 106(1), 9-19.

2012

P. Duchaine, F. Osinga and J. Soeters (eds.), *Cyber Warfare: Critical Perspectives – NL ARMS* 2012, The Hague: TMC Asser Press (2012).

A. Bouwmeester, J. Folmer and P. Duchaine, 'Cyber Security and Policy Responses', in: P. Duchaine, F. Osinga and J. Soeters (eds.), *Cyber Warfare: Critical Perspectives – NL ARMS* 2012, The Hague: TMC Asser Press (2012), pp. 19-48.

P. Duchaine, J. Voetelink, J. Stinissen & T. Gill, 'Towards a Legal Framework for Military Cyber Operations', in: P. Duchaine, F. Osinga and J. Soeters (eds.), *Cyber Warfare: Critical Perspectives – NL ARMS* 2012, The Hague: TMC Asser Press (2012), pp. 101-128.

T.D. Gill, P.A.L. Duchaine, J.F.H. Boddens Hosang & C. Marchand, Draft Report on the *Legal Interoperability and Ensuring Observance of the Law Applicable in Multinational Deployments*, International Society for Military Law and the Law of War, 19th Congress on The Role of Self-Defence in Multinational Operations (Quebec, Canada, May 2012). (*published 2013*)

P.A.L. Duchaine, 'Parliamentary Involvement in the Netherlands' Military Operations Abroad', in: S. Hardt, L. Verhey & W. van der Woude (Eds.), *Parliaments and Military Missions*, Groningen: Europa Law Publishing (2012), pp. 15-32.

P.A.L. Duchaine & E.H. Pouw, 'Legitimizing the Use of Force: Legal Bases for Operation Enduring Freedom and ISAF', in: J. van der Meulen, A. Vogelaar, R. Beeres and J. Soeters (eds.) *Mission Uruzgan : Collaborating in multiple coalitions for Afghanistan*, Amsterdam: AUP (2012). Chapter 3, pp. 33-46.

P.A.L. Duchaine & E.H. Pouw, 'Controlling the Use of Force: Legal Regimes', in: J. van der Meulen, A. Vogelaar, R. Beeres and J. Soeters (eds.) *Mission Uruzgan : Collaborating in multiple coalitions for Afghanistan*, Amsterdam: AUP (2012). Chapter 5, pp. 67-80.

2011

P.A.L. Duchaine en T.D. Gill, 'De legitimering van statelijk geweldgebruik na 9/11', in: F. Osinga, J. Soeters, W. van Rossum (reds.), *Nine eleven: tien jaar later*, Amsterdam: Boom (2011), pp. 216-234 (ook verschenen als: NL ARMS 2011).

P.A.L. Duchaine & J.P. Spijk, 'Religie, recht en oorlog', in: *MRT*, Vol 104, nr. 2011-4, pp. 189-194.

P.A.L. Duchaine & J.E.D. Voetelink (2011) 'Cyberoperaties: naar een juridisch raamwerk', in: *Militaire Spectator*, Vol 180, nr. 6, pp. 273-286.

Editor (with Piet Kamphuis & Peter van den Berg): Themanummer *Militaire Spectator*: Tien jaar na 9/11.

2010

Paul Ducheine, Jan van der Meulen & René Moelker, 'Legitimacy and Surveillance: Shifting Patterns of External Control', in: Joseph Soeters, Paul C. van Fenema & Robert Beeres (eds.), *Managing Military Organizations: Theory and Practice*. London: Routledge(2010), pp. 29-41.

Baron, W., & P.A.L. Ducheine, 'De luchtaanval in Kunduz – Targeting en oorlogsrecht', in: *Militaire Spectator*, vol. 179, nr. 10, pp. 493-506.

Gill, T.D. & P.A.L. Ducheine, 'Rescue of Nationals', in: Gill, T.D. & D. Fleck (eds), *The Handbook of the International Law of Military Operations*, Oxford: OUP (2010), pp. 217-221.

P.A.L. Ducheine, 'Glossary of Terms', in: Gill, T.D. & D. Fleck (eds), *The Handbook of the International Law of Military Operations*, Oxford: OUP (2010), pp. 629-644.

Ducheine, P.A.L. & Pouw, E.H., *ISAF Operaties in Afghanistan: oorlogsrecht, doelbestrijding in counterinsurgency, ROE, mensenrechten & ius ad bellum*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers (2010)(155 pp.).

'De status van aanwijzingen van buitenlandse commandanten bij de beoordeling van functioneel militair geweldgebruik', in: *Militair Rechtelijke Tijdschrift*, vol 103, nr. 3, pp. 145-154.

'Juridisch kader (Hoofdstuk 2, Sectie 7)', in: Koninklijke Landmacht, *Land Doctrine Publicatie. Militaire Doctrine voor het Landoptreden*, (2010), pp. 42-47.

2009

'Rechtsregimes tijdens militaire operaties', in: *Ars Aequi*, vol 58, juli/aug 2009.

'ISAF en oorlogsrecht: 'Door het juiste te doen, vreest gij niemand'', in: *Militair Rechtelijke Tijdschrift*, vol 102, nr. 6, pp. 277-300.

P.A.L. Ducheine & E.H. Pouw, *Operaties in Afghanistan: Rechtsbases & Rechtsregimes*. Researchpaper nr. 91, Nederlandse Defensie Academie (Faculteit Militaire Wetenschappen), Zwolle: PlantijnCasparie (2009).

E.H. Pouw & P.A.L. Ducheine, *ISAF en de rol van het humanitair oorlogsrecht in doelbestrijding tijdens een 'counterinsurgency'*, Researchpaper nr. 98, Nederlandse Defensie Academie (Faculteit Militaire Wetenschappen) Zwolle: PlantijnCasparie (2009).

P.A.L. Ducheine & P.H.J. Olsthoorn, 'Vechten om terreurbestrijding: een plaats voor de krijgsmacht binnen het Nederlandse terreurbestrijdingsbeleid', In: René Moelker, Jörg Noll en Michiel de Weger (eds.), *Krijgsmacht en maatschappij. Over de inzet van een geweldsinstrument: bestuurlijke, politieke en veiligheidsaspecten*. Amsterdam: Boom (2009), pp. 215-245.

F.P.B. Osinga & P.A.L. Ducheine, Eindredactie *NLDA Researchproject 'Operatie Change of Direction (Tweede Libanonoorlog, 2006)*, NLDA Researchpapers nrs. 81-88.

P.A.L. Ducheine, P.J.E.J. van den Aker & L.J. Hazelbag, Eindredactie *NLDA Researchproject 'Operaties in Afghanistan: ISAF*, NLDA Researchpapers nrs. 89-100.

'Verdieping Staatsrecht', in: P.J.J. van der Kruit (red.), *Handboek Militair Recht*, 2^e herziene druk, pp. 43-82, Nijmegen: Wolf Legal Publishers (2009).

P.A.L. Ducheine & E.H. Pouw, 'Operation Change of Direction: A Short Survey of the Legal Basis and the Applicable Legal Regimes', in: M.J. de Weger & F.P.B. Osinga e.a. (eds.), *NL Arms, Netherlands Annual Review of Military Studies (2009), Complex operations: Studies on Lebanon (2006) and Afghanistan(2006-present)*, Netherlands Defence Academy (Faculty of Military Sciences), pp. 51-96.

The Applicability of International Human Rights to Extra-Territorial Military Operations, conference paper for 'International Conference - Human Rights and the Military; A duty to protect?' convened by the Armed Forces Law Association of New Zealand & University of Canterbury, Wellington New Zealand (28-30 August 2009).

P.A.L. Ducheine & E.H. Pouw, *Operatie Change of Direction: Rechtsbases & Rechtsregimes*. Researchpaper nr. 84, Nederlandse Defensie Academie (Faculteit Militaire Wetenschappen), Zwolle: PlantijnCasparie (2009).

Boekbespreking: Linda Polman, 'De crisiskaravan. Achter de schermen van de noodhulpindustrie', in: *Militaire Spectator* Vol. 178, 2009-03, p. 181-182.

'Missie Uruzgan bepaald door zowel Afghanistan als VN', UvA Actueel 'Uruzgan', 28 januari 2009, <www.uva.nl/nieuwsbriefuva-actueel-uruzgan/uruzgan.cfm
[Shortcut to Ducheine, UvA, 20090128, Uruzgan thema.pdf](#)>.

Bestuurlijke voorbereiding voor militaire operaties algemeen (Hoofdstuk I), In: P.J.J. van der Kruit (red.), *Juridisch Handboek Commandant*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers (2007), pp. 16-17.

Bestuurlijke voorbereiding internationale militaire operaties (Hoofdstuk II), In: P.J.J. van der Kruit (red.), *Juridisch Handboek Commandant*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers (2007), pp. 18-20.

Bestuurlijke voorbereiding nationale (binnenlandse) militaire operaties (Hoofdstuk III), In: P.J.J. van der Kruit (red.), *Juridisch Handboek Commandant*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers (2007), pp. 21-26.

2008

P.A.L. Ducheine (2008) *Krijgsmacht, Geweldgebruik & Terreurbestrijding. Een onderzoek naar juridische aspecten van de rol van strijdkrachten bij de bestrijding van terrorisme*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers (685 pp.)

2007-2003

Neuteboom, P.C.J. & Ducheine, P.A.L., 'The Peel's Principles of Policing revisited. Een herbezinning op de functionaliteit van de traditionele domeinafbakening tussen politie en krijgsmacht vanuit de huidige nationale en internationale veiligheidsproblematiek'. in: Muller, E.R. (ed.), *Politie: studies over haar werking en organisatie* (herziene editie). Alphen aan den Rijn: Samson (2007), pp. 1119-1154.

Clobus, A.; Ducheine, P.A.L.; Kamphuis, P.H. & Woudstra, N.A.. 'Empire strikes back'. Binnenlandse crisis in stroomversnelling', in: 175 *Militaire Spectator* 2006-11, pp. 472-476.

Ducheine, P.A.L. & Kamphuis P.H.. 'Defensie en binnenlandse veiligheid: vertrouwd en toch verrassend nieuw', in: 175 *Militaire Spectator* 2006-11.

Ducheine, P.A.L. & Kamphuis, P.H. (red.), 'Defensie en binnenlandse veiligheid', 175 *Militaire Spectator* 2006-11.

Ducheine, P.A.L., 'Geweldgebruik op grond van de Rijkswet geweldgebruik bewakers militaire objecten. De definitie van een "militair object" en extraterritoriale werking?', in: *Militair Rechtelijk Tijdschrift* 2005-2, p. 45-55.

Ducheine, P.A.L. & Walgemoed, G.F., 'Militair functioneel geweld en de positie van militairen na "rake zaken"', in: 174 *Militaire Spectator* 2005-2, p. 48-67 (tevens in: *Marineblad* 2005-2, p. 38-56).

Dolman, M.M., Ducheine, P.A.L., Gill, T.D. & Walgemoed, G.F.. 'Functioneel geweldgebruik in internationale operaties: een spiegel van rechtspraak en praktijk', in: *Militair Rechtelijk Tijdschrift* (Jrg XCVIII) 2005, p. 369-420.

Ducheine, P.A.L. & Gill, T.D. 'Behandel Irak-militair als agent', in: *NRC Handelsblad*, 8 januari 2004.

Ducheine, P.A.L. & Walgemoed, G.F. 'Militairen na "rake zaken": de strafrechtelijke positie van militairen na functioneel geweldgebruik', in: *Militair Rechtelijk Tijdschrift* 2004, p. 309-324.

Ducheine, P.A.L., 'De rol van strijdkrachten bij binnenlandse terreurbestrijdingsoperaties', in: *Kernvraag* 2004/1, nr. 132.

Ducheine, P.A.L. & Diepenbrugge, J.A. van, 'Geweldgebruik i.h.k.v. vredesoperaties: Leidt de integratie van politieke, operationele en juridische aspecten in de ROE i.h.k.v. vredesmissies tot vage, multi-interpretabele regels?', lezing uitgesproken door J.A. van Diepenbrugge op symposium 100 jaar MRT "Geweldgebruik in Vredesoperaties" (Den Haag, 2003)', in: *Militair Rechtelijk Tijdschrift* 2003, p. 371-375.

Ducheine, P.A.L.. 'Geweldgebruik, bevoegdheidsgrondbeginselen en verantwoordelijkheid: Een nabeschouwing op het symposium "Geweldgebruik in het kader van vredesoperaties"', in: *Militair Rechtelijk Tijdschrift* 2003, p. 393-396.

2002-1999

Ducheine, P.A.L., 'The sky is the limit?: Interstatelijk geweldgebruik', in: 171 *Militaire Spectator* 2002-7/8, p. 370-374.

Ducheine, P.A.L., 'De krijgsmacht en interne veiligheid', in: 168 *Militaire Spectator* 1999-7, p. 395-399.

Ducheine, P.A.L., 'Militaire bijstand en militaire steunverlening in het openbare belang: De krijgsmacht en interne veiligheid', in: *Gemeenstem* nr. 7089, 8 jan. 1999 p. 1-6 (deel I); nr. 7090, p. 35-39 (slot)

5. Interviews

2015

1. *Pijler*, 'Cyberspace biedt enorme kansen', Ministerie van Defensie, 2015-01, http://magazines.defensie.nl/pijler/2015/01/cyber_generaal
2. *BN de Stem*, 'Ook in cyberwar bestaan de mores van het slagveld', 31 januari 2015.
3. *Vijf noties over cyber warfare*, Achtergrondgesprek 'digitale oorlogvoering' op verzoek van W. Hachchi (D-66).
4. *Security.nl*, 'Defensie is niet de firewall van Nederland, Security.nl (met Hans Folmer), 11 april 2015, <https://www.security.nl/posting/424594/%22Defensie+is+niet+de+firewall+van+Nederland%22>
5. ANP (met Hans Folmer)

2014

1. Het Parool, 'Grenzen digitale oorlog zijn nog niet duidelijk', Interview n.a.v. benoeming als bijzonder hoogleraar, 13 december 2014, Wetenschapsbijlage.
2. Het Financieel Dagblad, 'Juridische mist bij digitale oorlogvoering', Interview n.a.v. benoeming als bijzonder hoogleraar, 19 december 2014. Via: <http://fd.nl/economie-politiek/1085564/juridische-mist-bij-digitale-oorlogvoering>
3. Volkskrant, commentaar op Cyberwacht waakt over Estland, 29 November 2014.
4. Volkskrant, 'Cybersoldaten klaargestoomd voor de aanval' interview ter gelegenheid van de oprichting van het Defensie Cyber Commando en de opleiding bij FOX-it, 26 september 2014.
5. Tegenlicht, Interview over cyber-capaciteiten, Delft, 16 July 2014 (uitzending: zero-days, 11 October 2014). < <http://tegenlicht.vpro.nl/afleveringen/2014-2015/zero-days.html>>.
6. Radio interview BNR (Juridische Zaken), 3 juni 2014, Cybercriminaliteit, <http://www.bnr.nl/?service=player&type=fragment&audioId=2261909> (vanaf 2'45")
7. Interview Vrij Nederland, 'Te land, ter zee en op het web – Profiel van ons cyberleger', 29 maart 2014, pp. 24-31.
8. *Rondetafelgesprek/hoorzitting Digitale Oorlogvoering*, Vaste Kamercommissie voor Defensie (Den Haag, 20 March 2014).
9. Radio interview BNR (10 February 2014), Identificatie via mobiele telefoons, via : <http://www.bnr.nl/?service=player&type=archieffragment=2014021016000010800> (17:39' 20").

2013

De Correspondent, Forthcoming (29 November 2013)

AD, 'Leger zoekt 150 whizzkids voor Cyber Commando' (2 November 2013)

NRC Handelsblad, 'Geen cyberoorlog zonder echte oorlog' (4 September 2013)

Radio interview 'Nieuwe Cyber Hotline VS-Rusland', Business News Radio, BNR (19 June 2013).

Radio interview 'Cyberspionage: militaire geheimen gestolen', Business News Radio, BNR (28 May 2013).

Radio interview 'Cyberspionage: de pot verwijt de ketel', Business News Radio, BNR (7 May 2013), at: www.bnr.nl/nieuws/beurs/667401-1305/cyberspionage-de-pot-verwijt-de-ketel,
Podcast:
www.bnr.nl/?service=player&type=fragment&articleId=1877084&audioId=1877102>

NRC Handelsblad, 'Mythe van 'cyberwar' (4 May 2013).

Radio interview *Cyber warfare*, Danish Broadcasting Corporation, Singapore (11 April 2013), at the occasion of the 7th Asia-Pacific Programme for Senior National Security Officers.

Radio interview Cyber warfare, Business News Radio, BNR-Juridische Zaken (2 April 2013), at: www.bnr.nl/?service=player&type=fragment&articleId=1845009&audioId=1844949>

6. Key Note Speeches

2014

1. *The way ahead: practical implications from a legal point of view*, 'The Cyber Warfare Manual: A Detailed Assessment', org. by: T.M.C. Asser Instituut, University Leiden, NLD MOD, 3 December 2014, The Hague.
2. Guestlecture *Social Media in Cyber Operations*, Opening Academisch Jaar Ad de Jonge Centrum, University of Amsterdam, 17 September 2014.
3. P. Ducheine & J. van Haaster (2014), *Generating Effects, Addressing Targets & Conducting Cyber Operations*, 6th International Conference on Cyber Conflict, 5 June 2014, Tallinn: CCDCOE. <<https://ccdcoe.org/cycon/2014/app.html>> (select 5-6-2014 / Strategy & Law)
4. *Targeting & Military Cyber Operations*, at: Institute for Programming research and Algorithmics (IPA) Spring Days (7-11 April) 'Cyber Security' (Putten, 9 April 2014). <www.win.tue.nl/ipa/?event=spring-days-on-cyber-security>.
5. P. Ducheine & J. Folmer, *Cyber bij Defensie: vier rollen, inleiding op Defensie Cyber Symposium 2014* (Breda, 13 February 2014).
6. *Bewapende drones: militair-technische aspecten*, Rondetafelbijeenkomst «bewapende drones – ethiek, technologie, recht», Maatschappelijk Debat bewapende Drones, Humanity House, org. Ministry of Foreign Affairs (Den Haag, 29 January 2014), Zie Kamerstukken II 2013-14, 30806, nr. 19.

2013

A framework of (military) cyber operations, International Conference on Modern Challenges in the Military Legal Domain (Nov 21-22), org. by the International Society for Military Law and the Law of War, Chile (Santiago de Chile, 22 Nov 2013).

Drones and cyber: new technologies and warfare, NL Rode Kruis & ICRC, Booklaunch of IRRC issue (Summer 2012) 'New Technologies & Warfare' (The Hague, 31 October 2013).

The Framework of General International Law for Cyber Operations & Cyber Warfare, presentation & panel discussion as part of the Legal Framework at the Cyber Conference CyCON 2013 Centre of Excellence for Cooperative Cyber Defence & International Society for Military Law and the Law of War (Tallinn, 4 June 2013).

The Legal Framework for Cyber Operations, at the 7th Asia-Pacific Programme for Senior National Security Officers (APPSNO) 'Narrowing the Theory-Practice Gap' (7 to 12 April 2013), Singapore (11 April 2013).

org: Centre of Excellence for National Security (CENS) is a research unit of the S. Rajaratnam School of International Studies (RSIS) at Nanyang Technological University, Singapore; National Security Coordination Secretariat (NSCS) - Prime Minister's Office, Singapore.

The Legal Framework for (Military) Cyber Operations, National Cyber Security Conference 2013 (The Hague, 22 January 2013).

2012

The Legal Framework for Military Cyber Operations, at the NLDA Defensie Cyber Symposium 2012, at the occasion of the presentation of the Defence Cyber Strategy (Breda, 27 June 2012).

Presentatie tijdens Opening Academisch Jaar 2012-2013 van de Faculteit Militaire Wetenschappen (NLDA), *Cyber Warfare: Critical Perspectives* (Breda, 30 August 2012).

2011

'*Self Defence in Peace Operations*', at 'International Conference on International Humanitarian Law and Peace Operations', co-organized by the *Academy of Military Science, PLA, China* and the *International Society for Military Law and the Law of War*, hosted by China's Society for Military Law (Beijing, 11 November 2011).

2009

Key note speech *Parliamentary Involvement in Netherlands' Military Operations Abroad*, at symposium *Parliaments and Military Missions*, Montesquieu Institute, University of Maastricht (23 October 2009).

Chairman of academic session on *New Forms of Armed Conflict?*, at 10th Bruges Colloquium on *Armed Conflicts and Parties to Armed Conflicts under IHL: Confronting Legal Categories to Contemporary Realities*, convened by ICRC & College of Europe, Bruges (22 October 2009).

The Applicability of International Human Rights to Extra-Territorial Military Operations, at the 'International Conference - Human Rights and the Military; A duty to protect?' convened by the Armed Forces Law Association of New Zealand & University of Canterbury, Wellington New Zealand (28-30 August 2009).

2008

Keynote speech *Legal Aspects of Dutch Domestic Military Operations*, Annual Conference Procureurs-Generaal & Hoofofficieren van Justitie (Legerplaats bij Oldenbroek, 25 June 2008)

7. Presentations

2015

1. *Het Juridisch Kader van Militaire Cyber Operaties*, NL MOD Cyber Security Insight Course, 1 July 2015, Amersfoort.
2. *Het Strategisch Kader van Militaire Cyber Operaties*, NL MOD Cyber Security Insight Course, 1 July 2015, Amersfoort.
3. *Cyber Warfare & the Law*, Utrecht Law College Tilia, 25 June 2015
4. *Cyber = or ≠?*, Defence Cyber Community, 9 June 2015, Breda.
5. *On Cyber Security & Cyber Operations* (with Hans Folmer), Defence Attachees Programme The Hague, 2 June 2015.
6. *Beleidsontwikkeling: cyber security als case study* (met drs. Matthijs Veenendaal en Hans Folmer), Leergang Beleidsontwikkeling Defensie, Rijswijk, 20 May 2015.
7. *Cyber Warfare in Modern Conflict*, Legal Workshop NATO Eastern Border Member Nations on Readiness Action Plan and Assurance and Adaptation Measures, NATO Joint Forces Command Brunssum, 19 May 2015.
8. *Operations in the Cyber Domain*, Course International Politics Clingendael (The Hague, 18 May 2015).
9. *The importance of cyber warfare in current international crises*, International Society for Military Law and the Law of War, 20th Congress, Prague, 17 April 2015.
10. *Decisionmaking in military cyber operations* (met Hans Folmer), NCSC One Conference 2015 Cyber Security, The Hague, 13 April 2015.
11. *Acht verschillen tussen Inlichtingenactiviteiten van de MIVD en internationale militaire operaties door de CDS* (met Terry Gill), Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, Den Haag, 10 April 2015.
12. *Juridisch kader DefCERT* (met Hans Boddens Hosang), Teambuilding DefCERT, Amsterdam, 9 April 2015.
13. *Virtual Warfare*, Military Operations-I, Bachelor Krijgswetenschappen, NLDA-FMW, Breda, 7 April 2015.
14. *Cyber Warfare, Law & Armed Conflict*, Hague Initiative for Law and Armed Conflict, The Hague, 31 March 2015.
15. *The application of IHL in practice (i.a. Targeting)*, Master International Law / Master European Law, Faculty of Law (Groningen, 13 March 2015).
16. *Juridische leerlijn – Inlichtingen en conflict* (met mr. J.J. Oerlemans), Defensie Cyber Security Opleiding, org. FOX-IT, Delft, 12 maart 2015.

17. Beleidsontwikkeling: cyber security als case study (met drs. Matthijs Veenendaal en Hans Folmer), Leergang Beleidsontwikkeling Defensie, Rijswijk, 11 March 2015.
18. *Juridische leerlijn – Criminaliteit* (met mr. J.J. Oerlemans), Defensie Cyber Security Opleiding, org. FOX-IT, Delft, 16 februari 2015.
19. *Het Juridisch Kader van Militaire Cyber Operaties*, NL MOD Cyber Security Insight Course, 11 February 2015, Amersfoort.
20. *Het Strategisch Kader van Militaire Cyber Operaties*, NL MOD Cyber Security Insight Course, 11 February 2015, Amersfoort.
21. *Offensieve Cyber in Militaire Operaties*, met Hans Folmer, briefing Erik Akerboom (SG MinDef), Delft, 5-2-2015.
22. *Cyber Warfare: Where, why, what, when, how?* Discussieavond D66 Digitaal, Den Haag, 2-2-2015
23. *Juridische leerlijn – rechtshandhaving* (met mr. J.J. Oerlemans), Defensie Cyber Security Opleiding, org. FOX-IT, Delft, 27 januari 2015.
24. *Cyber Warfare*, Telders Volkenrechtelijk Dispuut, Den Haag, 16-1-2015.

2014

1. *Juridische leerlijn – Privacy*, Defensie Cyber Security Opleiding, org. FOX-IT, Delft, 16 December 2014.
2. *Is IHL still relevant in the light of new technologies: cyber and drones?*, Master International Law / Master European Law, Faculty of Law (Maastricht, 2 December 2014).
3. Guestlecture *Cyber Security & Cyber Warfare*, Minor inlichtingenstudies Ad de Jonge Centrum, University of Amsterdam, 25 November 2014.
4. Gastcollege *The Application of IHL in Practise (i.a. Targeting)*, Master International Law / Master Military Law, Faculty of Law, UvA (21 November 2014).
5. *Criteria for the Conduct of Hostilities vs. Maintenance Public Security & Law Enforcement*, ILA Working Group on the Conduct of Hostilities, Berlin, Freies Universität, 14 November 2014.
6. *Cyber Security & Cyber Operations*, Hogere Defensie Vorming, IDL (Breda, 12 Nov 2014).

7. P.A.L. Duchaine & M.P. Roorda, *Militaire Interventies: legitimiteit*, Cursus Internationale Politiek, Instituut Clingendael (Den Haag, 11 November 2014).
8. *Het Strategisch Kader van Militaire Cyber Operaties*, NL MOD Cyber Security Insight Course, 29 October 2014, Amersfoort.
9. *Het Juridisch Kader van Militaire Cyber Operaties*, NL MOD Cyber Security Insight Course, 29 October 2014, Amersfoort.
10. *Juridische leerlijn – Democratische Rechtsstaat*, Defensie Cyber Security Opleiding, org. FOX-IT, Delft, 21 October 2014.
11. *Cyber security*, Study association for Artificial Intelligence and Computing Science Cover, RU Groningen, 7 October 2014.
12. *Cyber security & state policy*, IT-circle Amsterdam & Utrecht, Amsterdam, 26 September 2014.
13. *A national perspective on cyber security policy & operations*, International Law of Cyber Operations Course, NATO Cooperative Cyber Defence of Excellence & NATO School Oberammergau, 21 July 2014.
14. *Juridische leerlijn – Cyber Operaties*, Defensie Cyber Security Opleiding, org. FOX-IT, Delft, 16 July 2014.
15. *A national perspective on cyber security policy & operations*, International Law of Cyber Operations Course, NATO Cooperative Cyber Defence of Excellence, Tallinn, Estonia, 9 June 2014.
16. *Het Strategisch Kader van Militaire Cyber Operaties*, NL MOD Cyber Security Insight Course, 24 June 2014, Amersfoort.
17. *Het Juridisch Kader van Militaire Cyber Operaties*, NL MOD Cyber Security Insight Course, 24 June 2014, Amersfoort.
18. *Terrorism in cyberspace*, 8th annual Summer Law Program on International Criminal Law and International Legal Approaches to Terrorism, org. American University's Washington College of Law & the T.M.C. Asser Instituut for International Law, 23 June 2014, The Hague.
19. *Juridische leerlijn – Introductie*, Defensie Cyber Security Opleiding, org. FOX-IT, Delft, 17 June 2014.
20. *Cyber Security Strategies: A National Perspective – The Netherlands*, International Law of Cyber Operations Course, org. CCD COE & NATO School, Tallinn, 9 June 2014.
21. *Is IHL still relevant?*, Master International Law / Master European Law, Faculty of Law (Maastricht, 23 May 2014).
22. Presentatie van en reflectie op Erasmus Universteit Onderzoek 'The role of the armed forces in cyber security governance', Directeurenoverleg Cybersecurity (The Hague, 14 May 2014)

23. *Developing Curricula for Cyber Security & Cyber Operations*, at: Second Annual Conference on Cyber Defence – ‘Teaching and Studying Cyber Defence and Cyber Security’ (10-11 April), Baltic Defence College, Embassy of Finland (Tallinn, 10 April 2014) <www.bdcol.ee/cyber/>.
24. *Virtual Warfare*, Military Operations-I, Bachelor Krijgswetenschappen, NLDA-FMW, Breda, 7 April 2014.
25. *Legal Issues of Cyber Warfare*, NRF Legal Conference NATO Joint Forces Command (Brunssum, 25 March 2014).
26. *The application of IHL in practice (i.a. Targeting)*, Master International Law / Master European Law, Faculty of Law (Groningen, 14 March 2014).
27. *Law & Justice in Cyberspace*, Masterclass Cyber Security Clingendael (The Hague, 27 February 2014).
28. *Influencing Actors in Cyberspace*, Expertise session, 1 Civil-Military Interaction Command NLD Army (Utrecht, 26 February 2014).
29. *Cyber Warfare & International (Humanitarian) Law*, at the 2014 Frits Kalshoven Competition for International Humanitarian Law, org. by NLD & Vlaamse Rode Kruis (Den Haag, 25 February 2014).
30. *The Use of Cyberspace in Order to Inform and Influence Actors, and the Surrounding Legal Framework*, The Low Intensity Cyber Conflicts – The International Legal Regime Workshop org. by CCD COE & University of Tartu (Baltic Yearbook of International Law), Estonia (Tartu, 17-18 February 2014).

2013

- Cyber Warfare?*, presentation & panel discussion on Cyber Security, org. by Jonge Atlantici, (Amsterdam, Nov 13, 2013) <www.atlcom.nl/upload/Report_Cyber_Security_13-11-13.pdf>.
- Gemeenschappelijke vertrekpunten en rollen: Cyber Operaties bij Defensie*, Project PIDS (V&J – Nat. Politie) (Den Haag, 12 Nov 2013).
- Cyber Security & Cyber Operations*, Hogere Defensie Vorming, IDL (Breda, 11 Nov 2013).
- A Framework for military cyber operations*, masterclass Cyber Security Raad, ikv Alert Online (Breda, 30 October 2013).
- Militaire Interventies: legitimiteit*, Cursus Internationale Politiek, Instituut Clingendael (Den Haag, 29 October 2013).
- Drone warfare: effectiviteit & legitimiteit*, Stg Cultureel Erfgoed Hotel de Wereld (Wageningen, 22 October 2013).

De Digitale Dreiging en de Gevolgen voor Internationale Verhoudingen, discussieavond IB-Café, Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken en Studentenvereniging voor Internationale Betrekkingen (SIB) (Amsterdam, June 13, 2013).

Use of Force in Response to Terrorist Acts Under International Law in the Context of the "War on Terror", American University's Washington College of Law, & T.M.C. Asser Institute (The Hague, 10 June 2013).

International Law of Military Operations & Law of Armed Conflict in Cyberspace, Themes on the Use of Force – Symposium for Professor Terry Gill (Utrecht, 7 June 2013).

T.D. Gill & Paul Ducheine, *Cyber Warfare and International Law - Does the Tallinn Manual Give Adequate Solutions for the Next Generation of Wars?*, org. The Grotius Centre for International Legal Studies, The Kalshoven-Gieskes Forum on International Humanitarian Law & The International Law Association Prof. mr B.M. Telders (Leiden, 30 May 2013).

Cyber warfare? De Vestingdialogen (Bussum, 27 April 2013).

The application of IHL in practise (i.a. Targeting), Master International Law / Master European Law, Faculty of Law (Groningen, 8 March 2013)

Gastseminar (2 dagdelen) *Targeting in moderne Counterinsurgency Operaties*, Commando Landstrijdkrachten, Module Landoptreden (Amersfoort, 22 Feb 2013).

Roles of the Netherlands Armed Forces in Cyber Operations: a legal analysis. NLD Permanente (Militaire) Vertegenwoordiging NAVO, Bilateral Update (24 January 2013).

The Legal Framework for Military Cyber Operations. Delft, Top Tech Delft (1 February 2013).

Cyberwar and the Changing Nature of Warfare: Similarities between counter terrorism operations and cyber operations, Computers, Privacy & Data Protection Conference 2013 (Bruxelles, 25 January 2013).

2012

Presentation *Military Cyber Operations / The Legal and Strategic Framework*, Studievereniging voor informatica en informatiekunde aan de Universiteit van Utrecht (20 December 2012).

Presentation *The Netherlands Framework for Military Cyber Operations*, at the NATO Cyber Round Table, NL MOD (Amersfoort, 4 December 2012).

College *The Organisation of Cyber Security and Cyber Operations*, Bachelor Militaire Bedrijfswetenschappen, Militair Management & Organisaties-4 (Breda, 3 December 2012).

Presentatie *Het Strategisch en Juridische Kader van Militaire Cyber Operaties*, NL MOD Cyber Security Awareness Course (Den Helder, 27 November & 2 October 2012).

College *Cyber Security and Cyber Operations*, Gemeenschappelijke Officiersopleiding, Bachelor Militaire Bedrijfswetenschappen, Krijgswetenschappen en Militaire Technische Bedrijfskunde, Inleiding Militaire Operaties 116 (Den Helder, 29 November 2012).

Gastcollege *The Application of IHL in Practise (i.a.Targeting)*, Master International Law / Master Military Law, Faculty of Law, UvA (23 November 2012).

Presentatie *Militaire Cyber Operaties: bestuurders in Cyber?*, Studio VVD, Amsterdam (27 October 2012).

Gastcollege *The Legal Framework for Military Cyber Operations*, Faculteit Techniek Bestuur & Management, TU Delft (15 October 2012).

Presentatie *The Military Legal Framework for Cyber Operations*, Seminar Militair Juridische Dienst Krijgsmacht (Apeldoorn, 4 October 2012).

Presentation *The Legal Framework for Military Cyber Operations*, at the 3rd Round Table of the Dutch Cyber Warfare Community (Nijenrode, 11 Sep 2012).

College *Militair Recht: Legitimiteit – Rechtsbases – Rechtsregimes*, Hogere Defensie Vorming, Instituut Defensie Leergangen (Den Haag, 27 & 29 August 2012).

Paul Duchaine & Eric Pouw, Guest Lecture *Targeted Killings and Counter Insurgency Operations*, International Centre for Counter-Terrorism & TMC Asser Institute Summer Course 'Countering Terrorism in the Post- 9/11 World' (The Hague, 31 August 2012).

Use of Force in Response to Terrorist Acts Under International Law' in the Context of the "War on Terror", American University's Washington College of Law, & T.M.C. Asser Instituut (The Hague, 11 June 2012).

The Right to Life: Procedural Requirements at seminar 'Human rights and EU crisis management operations: a duty to respect and to protect?', org. by the Centre for the Law of EU External Relations (CLEER) in cooperation with the T.M.C. Asser Institute & the Netherlands DefenCe Academy (The Hague, 25 May 2012).

The application of IHL in practise (i.a.Targeting), Master International Law / Master European Law, Faculty of Law (Groningen, 23 March 2012).

Terrorisme en Krijgsmacht – nationale en internationale juridische aspecten, cursus Militair Operationeel Recht, IDL (Den Haag, 14 maart 2012).

Gastseminar (2 dagdelen) *Targeting in moderne Counterinsurgency Operaties*, Commando Landstrijdkrachten, Module Landoptreden (Amersfoort, 13 March 2012).

Expertmeeting Raad van Korpschefs, *Positie van politie-schutter in strafrechtelijke procedure*, De Bilt, VTS (9-2-2012 en 5-4-2012)

Guest lecture *Juridische instrumenten van nationale operaties*, Commandantencursus CDS, IDL (Rijswijk, 6 February 2012).

2011

Targeting and the application of IHL in practise, Master International Law / Military Law, FdR, UvA (Amsterdam, 16 Dec 2011).

Targeting (doelbestrijding) in de militaire praktijk, Bataljonscommandantencursus Koninklijke Landmacht (Amersfoort, 25 Nov 2011).

Besluitvorming en toepassing van Nationale Operaties (militaire inzet binnen het Koninkrijk), Hogere Defensie Vorming, IDL (Den Haag, 24 Nov 2011).

Terrorisme en Krijgsmacht – nationale en internationale juridische aspecten, cursus Militair Operationeel Recht, IDL (Den Haag, 23 Nov 2011).

Legitimacy of Military Intervention, Conflict Studies, University of Amsterdam (22 Nov 2011).

Staatsrecht: Besluitvorming bij militaire inzet buiten het Koninkrijk, Hogere Defensie Vorming, IDL (Den Haag, 26 Sep 2011).

Paul Ducheine & Eric Pouw, Guest Lecture *Targeted Killings and Counter Insurgency Operations*, International Centre for Counter-Terrorism & TMC Asser Institute Summer Course 'Countering Terrorism in the Post- 9/11 World' (The Hague, 26 Aug 2011).

Legitimiteit van militaire operaties: juridische aspecten (rechtsbasis en rechtsregimes) in besluitvorming, bevelvoering en verantwoording, Hogere Defensie Vorming, IDL, Den Haag (22 & 24 Aug 2011).

Targeting (doelbestrijding) in de militaire praktijk, presentatie ter gelegenheid van de Zomercursus Humanitair Oorlogsrecht van het Nederlandse Rode Kruis (Den Haag, 16 Aug 2011).

The Applicability and Relevance of IHL and the Relationship between International Human Rights Law and IHL in the Context of the "War on Terror", American University's Washington College of Law, & T.M.C. Asser Institute (The Hague, 16 June 2011).

Organisatie en presentatie van Education Permanente MJD KL, Utrecht (19 May 2011):

- *Legitimiteit van moderne militaire operaties*
- *Targeting en de luchtaanval in Kunduz*.

Targeting in moderne Counterinsurgency Operaties, Commando Landstrijdkrachten, Module Landoptreden (Amersfoort, 23 March 2011).

Terrorisme en Krijgsmacht – nationale en internationale aspecten, cursus Militair Operationeel Recht, IDL (Den Haag, 16 March 2011).

Juridische instrumenten van nationale operaties, Commandantencursus CDS, IDL (Rijswijk, 7 Feb 2011).

Juridische Aspecten van (bedendaagse) Militaire Operaties – Algemene inleiding Grondwet, Rechtsbasis, Autorisatie, Rechtsregime & Verantwoorden, Hogere Defensie Vorming, IDL (Rijswijk 2 Feb 2011).

2010

Terrorisme en Krijgsmacht – nationale en internationale aspecten, cursus Militair Operationeel Recht, IDL (Den Haag, 24 Nov 2010).

Dagvoorzitter en Conclusie *Education Permanente Militair Juridische Dienst, Praktische juridische problemen bij Nationale Operaties* ('t Harde, 12 Oct 2010).

The Applicability and Relevance of IHL and the Relationship between International Human Rights Law and IHL in the Context of the "War on Terror", American University's Washington College of Law, & T.M.C. Asser Instituut (The Hague, 7 June 2010).

Een oog en de juridische toolbox in het land der blinden - Juridische instrumenten van nationale operaties, RMC-Zuid (Oirschot, 4 June 2010).

Actualiteiten Militair Operationeel Recht, Education Permanente Militair Juridische Dienst (Lille, 25 March 2010).

Terrorisme en Krijgsmacht – nationale en internationale aspecten, cursus Militair Operationeel Recht, IDL (Den Haag, 17 March 2010).

Juridische instrumenten van nationale operaties, Bataljonscommandantencursus Landstrijdkrachten,, IDL (Rijswijk, 20 Jan 2010).

Juridische Aspecten van (bedendaagse) Militaire Operaties – Algemene inleiding Grondwet, Rechtsbasis, Autorisatie, Rechtsregime & Verantwoorden, Hogere Defensie Vorming, IDL (Rijswijk, 28 Jan 2010).

2009

Juridische kaders voor ISAF, studentenvereniging voor internationale betrekkingen (SIB) Amsterdam (Breda, 15 May 2009).

, Rechtsbases & regimes voor militaire terreurbestrijdingsoperaties, Netherlands Defence College, Military Operational Law Course (Rijswijk, 18 March 2009).

Krijgsmacht & Geweldgebruik tegen Niet-Statelijke Actoren, Colloquium Faculteit Militaire Wetenschappen, NLDA (Breda, 18 March 2009).

Applicability & Relevance of International Humanitarian Law to the "War on Terror", American University Washington College of Law and the T.M.C. Asser Institute's Summer Law Program on "International Legal Approaches to Terrorism in the 21st Century" (The Hague, 3 June 2009).

2008

Military Counter-Terrorism Operations, Legal Corporate Network MoD (The Hague, 24 April 2008).

Applicability & Relevance of International Humanitarian Law to the "War on Terror", Summer Law Program TMC Asser Institute (The Hague, 3 June 2008)

Legal aspects of military counter terrorism operations: IHL & the transnational armed conflict, Law of Armed Conflict & Peace Operations (LACPO) research group (The Hague, 13 June 2008).

8. Other outreach

2015

Tallinn Manual 2.0 process, consultation session (side event of Global Conference on Cyber Security 2015), The Hague, 15 April 2015.

Brainstormsessie NWO-HCSS, Multi-disciplinariteit in cyber security research, Utrecht, 3 maart 2015.

Brainstormsessie MinDef-BuZa-ICRC, Legal issues (LOAC) Cyber Warfare, Den Haag, 6 februari 2015.

2014

1. Member of the Netherlands' delegation to ICRC's Government Experts Meeting on Cyber Warfare & jus in bello, Geneva, 17-18 December 2014.
2. Brainstormsessie HCSS – MoD – FOX-it on cyber-operations, The Hague, 28 November 2014.
3. Member of the Netherlands' MoD delegation to RSIS – Leiden University CTC on *Civil-Military Relations in Cyberspace*, 18-19 November 2014, Nanyang Technological University, Singapore.
4. Expert Meeting, *ILA Working Group on the Conduct of Hostilities*, Berlin, Freies Universität, 14-15 November 2014.
5. Brainstormsessie Future Force Conference Commandant der Strijdkrachten, HCSS – MoD – TNO, The Hague, 10 September 2014.
6. Author session – *Chapter 23 Cyber Operations, Rescue of Nationals, and Glossary – for the revision of the Handbook on the International Law of Military Operations*, T. Gill & D. Flecks (Eds.), OUP 2010, 25-26 June Amsterdam.
7. Brainstormsessie Cybersecurity Alliander, Arnhem, 24 June 2014.
8. Brainstormsessie Cybersecurity onderwijs, Cyber Security Raad, den Haag, 23 June 2014.
9. KPN netwerksessie Meesters in de Digitale Overheid – 'Haalbaar of Huilbui', Den Haag 16 June 2014.
10. Visitor *NCSC One Conference 2014 Cyber Security*, The Hague, 3 June 2014.
11. *Brainstorm cyber security* nav presentatie Erasmus Universteit Onderzoek 'The role of the armed forces in cyber security governance', Directeurenoverleg Cybersecurity (The Hague, 14 May 2014), bij Ministerie V&J, NCTV, Directie Cyber Security (afd. Beleid, drs. M. van Leeuwen), Den Haag, 28 May 2014.
12. *Brainstormsessie 'Update defensive Cyber Strategie'*, MinDef, Den Haag, 22 May 2014.

13. Chair at the *Cyberconflict seminar*, org. Hague Institute for Global Justice & Ministry of Foreign Affairs, The Hague, 13 May 2014.
14. Visitor *NIDV symposium Cyberveiligheid*, Rotterdam, 23 April 2014.
15. Visitor 7th Round Table of the Dutch Cyber Warfare Community, Utrecht, 17 April 2014.
16. *Brainstormsessie Cyberspace Conference 2015 The Netherlands*, org. HCSS, Den Haag, 19 February 2014.
17. *Defensie Cyber Symposium 2014*, org. NLDA & TFC, Breda, 13 February 2014.
18. Visitor Spui-lezing *Het gezicht van Sociale Media*, Amsterdam, 6 February 2014.